

Net Hurbil

PELLO ZUBIRIA

Saheleko Al Kaeda, geopolitikak sortu Frankenstein berria

Nor dabil Mauritania, Mali, Txad eta inguruetan atzeritarrak bahitzen? Magrebeko Al Kaeda famatua benetan al da Al Kaeda? Saharako basamortu lasaia nolaz bihurtu da terrorismoaren kontrako borroka delakoan gune nagusi potentzia handientzako?

EUROPARRAK OHARTU DIRENERAKO Al Kaedaren borrokaren bigarren fronte nagusia atarian daukate. Baina oraino ez da Aljeria aipatzen, ez eta Mauritania ere, Mali dabil denen ahotan. Sahelen bahitzen dituzten atzeritarrak, izan turistak edo Gobernu Kanpoko Erakundeetako kideak, Maliko ipar aldean edukitzen dituzte gorderik, bertako tuaregen buruzagiek egiten dituztelarik bitartekaritza lanak. Aldiz, orain dela ez urte asko Mendebaldeko Aljeria aipatzen zuten egonkortasun eredutzat.

Le Nord Mali victime d'une prophétie autoréalisatrice artikuluan, *Le Monde Diplomatique*ren gunean, Jean-Christophe Servant kazetaria aztarrika aritu da han gertatzen ari denaren gakoan bila. Ezusteko handiak suertatu baitira 2009an Malin. Azaroan basamortuan Boeing 727 zahar bat azaldu zen kiskalita, dirudienez Hego Amerikatik kokaina tona mordoxka eta armak ekartzeko erabili ondoren. Handik laster bahitu zituzten Mauritanian Barcelona Acció Solidariako hiru kideak, ondoren Malira eramateko. Aurretik, maiatzean, bi diplomatiko kanadar askatu zituzten eta Edwyn Dyer britainiarra hil.

Gertakizunon eta gehiagoren inguruko informazioak oso nahasiak diren arren, hedabide nagusiek

Magreb Islamiarreko Al Kaeda (MIAK) egin dute erantzule. Washingtongo agintariek mezu bera zabaltzen dute eta azken urteotan Bamakoko gobernuari ematen zioten laguntza militarra handitu egin die Barack Obamak. Joan den urrian Malik 4 milioi dolar balio duten material militarrek eskuratu ditu.

Saheleko gainerako herrialdeek denetara aurreko urteko laguntza militarren %300 gehiago jasoko dute AEBetatik, yankiek eskualde horretan daukaten interesaren seinale. Eta aldiz, Servantek salatzen duenez eta beste ikerlari batzuek ere diotenez, “ez dago frogatuta Saharako Al Kaeda hori benetan Al Kaeda denik”.

Servantek artikuluan aipatzen du Jeremy Keenan antropologo britainiarra, *Dark Sahara, America's War on Terror in Africa* (Sahara iluna, AEBen gerra antiterrorista Afrikan) liburuaren egilea eta 1964tik Saharan etengabe lanean aritu dena. Tuaregak beste inork baino hobeto ezagutzen dituelako fama omen dauka.

“Munduan oso leku gutxitan erabiliko zen desinformazioa –idatzi du Keenanek– Maliko ipar aldearen eta Aljeriaren arteko mugan bezala. Egia esan, gerra antiterrorista deitu dioten horretan Saharan bigarren

Manfred Schwedaren argazkian mutiko tuaregak ageri dira gameluen gainean. 2006an Esakane-Tinbuktun ospatutako musika festibalean dago aterea, tuaregtarrek kanpotarrei gamelu lasterketa eskaini zienean opari. 2010ekoa hamargarren edizioa duen *Festival au Desert* delakoa urtarrilaren 7, 8 eta 9an zen izatekoa. Afrikako musikariek mundu zabalekoak biltzen dira egun horietan Maliko hiri mitikoan. Ikusteke dago aurrerantzean turismoan zein eragin izango duen Magreb Islamiarreko Al Kaedaren inguruan sortu den gatazkak. Azken urteotan turista *chicen* helmuga preziatu bihurtuta bazegoen Saharako basamortua, gutxi iraun du Saheleko lurrotan atzeritarren, abeltzain nomaden eta lekuko lapurren arteko elkarbizitzak.

fronte bat antolatzeari dagokionez, garrantziarik handiena eduki du Bushen administrazioarentzako”.

Sahelen Washingtongo gobernuak 2003an sartu zuen muturra indar berriz. Urte horretan gertatu ziren sei turista talderen bahiketak Aljerian eta hasi zen entzuten “Saharako Bin Laden” berriaren izena: Amari Saifi, *El-Para* (armadan paratxutista izateagatik hartutako ezizena).

El-Pararen biografia da Sahelen bizi den joko lanbrotsuaren eredu. Aljeriako armadan talde berezietako ofizial izana, 1992an GIA talde islamista armatura pasatu zen. 1994tik 1997an, hala dio Keenanek, amerikarrekin entrenatu zen Fort Bragg. Aljeriara kapitain graduarekin itzuli eta orain bera omen da Magrebeko Al Kaedaren buruzagi. “Niretzako –dio Keenanek– *El-Para* beti egon da lotuta Aljeriako zerbitzu sekretuekin”.

Saharako altxorrik

Gerrilla islamista Aljeriako zerbitzu sekretuek manipulatu den dutela iturri askok aspalditik defenditzen dute. Oraindik Jean-Christophe Servanten artikuluarik *Le Monde Diplomatique*ren blogean erantzuten dion irakurleto bategi batek ildo hori lantzen duen dossier bat aipatzen du, Internetz irakur daitekeena: Algeria

Watch gunean irakur daiteke *“Al-Qaida au Maghreb”, ou la très étrange histoire du G.S.P.C algérien.*

MIAK ilun horrekin nahasita aktore gehiago badira Saheleko antzokian: lekuko frankotiradore islamista batzuk, bertako betiko bideko lapurrak, tabakoan eta bes-tetan ari diren kontrabandistak, eta beste. Saltsa-maltsa ondo etorri zaie Mendebaldeko potentzia handiei –amerikar, ingeles eta frantsesei batik bat– kontraterrorismoaren aitzakiatan eskua sartzeko. Saharako areak altxor handiak ezkutatzan baititu: uranioa Nigerren, petrolio, gasa eta urrea Malin...

Frantziako zerbitzu sekretuetako ofizial-ohi batek Servanti esplikatu dio Sahelen gaur banda bat baino

gehiago dabilela txarkeriatan, nagusiak bi direlarik. Batetik Yahia Djua-di buru duena, bere burua MIAKen “9. Eskualdea” izendatzen duena. Bigarrena BMokhtar Belmokhtar-ren taldea omen da, hau nabarmenago diru lapurretara bideratua. Biek ere moldatu beharra daukate antzinatik Saheleko basamortuan batetik bestera dabilzan tuareg tribuekin. Horrela baizik ezin da ulertu bahituekin taldeen artean egiten den “salerosketa”.

Nahikoa sikulusaltsa ez balitz, horri erantsi behar zaizkio urteotan Afrikan lur hartu duten narkotrafikatzaile hegoamerikarrak, Saharan logistika antolatu dutenak.

Alde horretatik, amerikarrek estrategia antiterrorista eta narko-

trafikoaren kontrakoa elkarri loturik burutzen dituzte. Hori ere ez da berria, ikusi baizik ez dago Kolonbian gertatzen dena. Afrikari dagokionez, abenduaren 18an Maliko hiru herritar MIAKekoak izateaz akusatuta Ghanara eraman zituzten lehenbizi eta handik AEBetara estraditatu. Malitar horiek tranpan agente amerikarrek erorarazi zituzten, Kolonbiatik Europarako kokaina garraio bat Saharan barrena antolatzea proposatuz. Egunen batean AEBetan epaiketa egiten bada, ekarriko du haria istorio honek.

Eta hemendik aurrera zer gertatuko da batzuen eta besteen artean sortarazi duten Frankenstein honekin? Hona Jeremy Keenan antropologoaren iritzia: “Aipatu bidetik segiko dugu 2010ean. Aljeriak jarraituko du esaten Saheleko berezitasunen emaitza dela eta berak horren sorreran ez duela zerikusirik izan. Bitartean, Europako herrialdeek, hala nola Frantziak eta Espainiak –hau lehendik baitago Aljerian present Repsol eta Cepsarein, baina oraindik jokoaren arauak ikasteke dauzkaitzakia hau usatuko dute Sahelen eskua sakonago sartzeko, alde militarretik alegia, eta batik bat Niger Iparraldeko meategien inguruetan. Bereziki, Nicolas Sarkozyrekin kolonizatze berri bat ikusiko dugu, eta Areva korporazioari Nigerren gerta dakiokena: Tuareg jendea berriro matxinatu liteke. Ez berehala: tribuak zatituta eta nekaturik daude. Dena dela, ikertzaile batentzako, une interesgarria: Saharan ez da sekula hainbeste jende ibili”. ■

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
zinkunegi@euskalnet.net

zuri begira